

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ

HUKUK UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK EĞİTİMİ

EDİTÖR

Prof. Dr. Ali HALICI - *Başkent Üniversitesi*

Av. Musa TOPRAK - *Türkiye Barolar Birliği*

HUKUK UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK EĞİTİMİ

BÖLÜM YAZARLARI

Arabuluculuk

Doç. Dr. Mustafa Özbek (Başkent Üniversitesi – Hukuk Fakültesi)

Müzakere

Doç. Dr. Ünsal Sığırı (Başkent Üniversitesi - Sağlık Bilimleri Fakültesi)

Doç. Dr. Yavuz Erçil (Başkent Üniversitesi – İletişim Fakültesi)

Davranış

Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin (Başkent Üniversitesi – Psikoloji Bölümü)

Prof. Dr. Doğan Kökdemir (Başkent Üniversitesi – Psikoloji Bölümü)

Yrd. Doç. Dr. Nilay Pekel Uludağlı (Başkent Üniversitesi – Psikoloji Bölümü)

Dr. Didem Kadıhasanoğlu (Başkent Üniversitesi – Psikoloji Bölümü)

Dr. Zuhal Yeniçeri (Başkent Üniversitesi – Psikoloji Bölümü)

İletişim

Prof. Dr. Özcan Yağcı (Başkent Üniversitesi – İletişim Fakültesi)

Prof. Dr. Nejat Basım (Başkent Üniversitesi – İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi)

Doç. Dr. Recep Tayfun (Başkent Üniversitesi – İletişim Fakültesi)

ISBN

978-605-5316-81-5

Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 248

Mart 2014

Basım Yeri

Şen Matbaa

Özveren Sok. 25/B Demirtepe-ANKARA

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I

ARABULUCULUK

1. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ	2
2. GENEL OLARAK ARABULUCULUK	2
3. ARABULUCULUĞA BAŞVURULAN DURUMLAR	6
4. ARABULUCULUĞA BAŞVURULURKEN DİKKATE ALINACAK HUSUSLAR	6
4.1. Ekonomiklik	6
4.2. Zamanlama	6
4.3. Gizlilik	6
4.4. Tarafların İsteği	7
4.5. Tarafların Temsili	7
4.6. İlişkiler	7
4.7. Kaybedilen Fırsatlar	8
4.8. Serbestlik ve Kontrol	8
4.9. Organizasyon	8
5. ARABULUCUNUN İŞLEVLERİ	9
6. ARABULUCULUĞA BAŞVURULMASININ UYGUN OLMADIĞI DURUMLAR	10
7. ADIM ADIM ARABULUCULUK SÜRECİ	11
8. ARABULUCUNUN ROLÜ	13
8.1. Organizatörlük	13
8.2. İletişim Direktörlüğü	13
8.3. Müdahale ve Rehberlik Etmek	14
8.4. Çözümün Cesaretlendiricisi Olmak	14
8.5. Dinleyici Olmak	14
9. ARABULUCULAR ARASINDAKİ FARKLARIN SEBEBİ	14
9.1. Arabuluculuğun Amacındaki Farklılıklar	14
9.2. Uygun ve Etkin Davranışın Değişik Açıları	15
10. ARABULUCULUK POLİTİKASI ÜZERİNDE YAPILAN TARTIŞMALAR	16
10.1. Tarafsızlık	16
10.2. Gizlilik	17
11. HUKUK UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK KANUNU	18
11.1. Kanunun Kapsamı	18
11.2. Arabuluculuğun Tanımı ve Genel Esaslar	19
11.3. Arabuluculuğa Başvurulabilecek Uyuşmazlıklar	20

12. ARABULUCULUĞA BAŞVURULMA USÛLÜ	21
12.1. Mahkemenin Tarafları Uzlaşma veya Arabuluculuğa Teşvik Etmesi	22
12.2. Mahkemenin Davanın Arabulucuya Gönderilmesi Kararı Vermesi	23
12.3. Taraflardan Birinin Uzlaşma veya Arabuluculuğa Başvurmayı Teklif Etmesi	23
12.4. Dava Dosyasının Arabulucuya Verilmesi	24
12.5. Arabuluculuk Sonunda Mahkemece Ön İnceleme Duruşmasında	24
Verilecek Karar	
13. ARABULUCUNUN SEÇİLMESİ VE NİTELİKLERİ	24
13.1. Arabulucunun Seçilmesi	24
13.2. Arabulucuların Nitelikleri ve Eğitimi	25
14. ARABULUCUNUN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE ETİK KURALLAR	27
14.1. Arabulucu Unvânını ve Bu Unvânın Sağladığı Yetkileri Kullanma Hakkı	27
14.2. Ücret ve Masraf İsteme Hakkı	28
14.3. Görevi Özenle, Tarafsız ve Bağımsız Biçimde Yerine Getirme Yükümlülüğü	30
14.4. Taraflar Arasında Eşitliği Gözetme Yükümlülüğü	31
14.5. Reklâm Yasağına Uyma Yükümlülüğü	31
14.6. Tarafları Aydınlatma Yükümlülüğü	31
14.7. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Tanıklıktan Çekinme Hakkı	31
14.8. Dosya Saklama Yükümlülüğü	31
14.9. Aidat Ödeme Yükümlülüğü	32
15. ARABULUCULUK SÜRECİNİN BAŞLAMASI, ZAMANAŞIMI VE HAK DÜŞÜRÜCÜ	32
SÜRELERİN DURMASI	
16. ARABULUCULUK MÜZAKERELERİNİN YÜRÜTÜLMESİ	33
16.1. Tarafların İlk Toplantıya Davet Edilmesi	33
16.2. Tarafların Müzakerelere Bizzat veya Arabuluculuk Konusunda	33
Özel Yetki Verilmiş Vekilleri Aracılığıyla Katılması	
16.3. Arabulucunun Müzakereleri Yönetmesi	34
17. ARABULUCULUKTA GİZLİLİK	34
17.1. Arabuluculuk Müzakerelerinin Gizliliği	34
17.2. Delil ve Tanıklık Yasağı	35
18. ARABULUCULUĞUN SONA ERMESİ VE UZLAŞMA SAĞLANMASI	36
18.1. Arabuluculuk Sürecinin Sona Erdiği Hâller	36
18.2. Arabuluculuk Süreci Sonunda Tutanak veya Anlaşma	36
Belgesi Düzenlenmesi	
18.3. Anlaşma Belgesine İcra Edilebilirlik Şerhi Verilmesi	37

BÖLÜM II

MÜZAKERE

1. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ (AUÇ)	42
2. MÜZAKERENİN TANIMI, İŞLEVİ, ÖZELLİKLERİ	43
3. MÜZAKERE SÜRECİ	45
3.1. Hazırlık ve Planlama	45
3.2. Müzakereye Giriş ve Yürütme	46
3.3. Sonuçlandırma ve Anlaşma Yapma	46
3.4. Değerlendirme	47
4. MÜZAKERE DİNAMİKLERİ	48
5. MÜZAKERE SÜRECİNİN BİLEŞENLERİ	53
6. MÜZAKERE BİÇİMLERİ	54
7. MÜZAKERE STRATEJİLERİ	57
7.1. Rekabetçi Stratejiler	58
7.2. Uyuşmacı Stratejiler	58
7.3. Problem Çözücü Stratejiler	58
7.4. Kaçınmacı Stratejiler	59
7.5. Uzlaşmacı Stratejiler	59
8. MÜZAKERE TAKTİKLERİ	63
9. MÜZAKERE ETİĞİ	75
10. ARABULUCULUK VE MÜZAKERE İLİŞKİSİ	77
10.1. Arabuluculuk Süreci	78
10.2. Arabuluculuk Türleri	79
10.3. Arabuluculuk Örnekleri	82
11. MÜZAKEREDE YAPILAN HATALAR VE MÜZAKERECİLİK İPUÇLARI	82
11.1. “Tek Yol” Hatası (hakikat bende sendromu, dediğim dedik sendromu)	83
11.2. “Ya Kazan ya Kaybet” Hatası	83
11.3. “Rastgele Dolanma” Hatası	84
11.4. Yanlış Çerçevelemek (misframing) Hatası	84
11.5. Halo etkisi (halo effect)	85
11.6. Algılama Hatası (misperception)	85
11.7. Zıtlştırma Hataları (contrasteffect)	85
11.8. Kalıpyargılar (Klişeleştirme-Basmakalıp düşünmek, stereotyping)	85
11.9. Grupdüşün Yanılgısı	85

BÖLÜM III

DAVRANIŞ

DAVRANIŞ: BEYİN ve ZİHİN90
STRES YÖNETİMİ106
ÖFKE YÖNETİMİ108
ÖĞRENME VE BELLEK114
1. ÖĞRENME114
1.1 Çağrışımsal Olmayan Öğrenme115
1.2 Çağrışımsal Öğrenme116
2. BELLEK118
6. SOSYAL ETKİ121
Uyum122
Kabul Etme123
İtaat123

BÖLÜM IV İLETİŞİM

1. İLETİŞİM KAVRAMI	126
2. İNSAN İLİŞKİLERİ VE ARABULUCULUK SÜRECİ	127
3. İLETİŞİM ORTAMI VE ARABULUCULUK	128
4. İLETİŞİM MODELİ	129
5. ARABULUCULUK GÖRÜŞMELERİNDE SÖZLÜ VE SÖZSÜZ İLETİŞİM	131
5.1. Sözlü İletişimin Arabuluculuk Görüşmelerindeki Rolü	131
5.2. Arabuluculuk ve Sözsüz İletişim	132
5.3. Sözsüz İletişim Unsurları	134
5.4. Vücut Hareketleri – (<i>Kinesics</i>)	135
5.5. Baş Bölgesi -Mimikler ve Bakış	135
5.6. Göz ilişkisi	136
5.7. Beden Duruşu	137
5.8. Arabuluculuk Görüşmelerinde Bedensel Temas – Dokunma	138
5.9. Arabuluculuk ve Kişilerarası Mesafenin Önemi	139
5.10. Çeşitli iletişim araçları (Giyim, Aksesuar, Kişisel Bakım ve Makyaj)	140
6. ARABULUCULUK SÜRECİNDE KENDİNİ TANIMA VE BAŞKALARINI	140
ANLAMA OLGULARI	
6.1. Kendini Tanıma	140
6.2. İnsanları Anlama ve Empati	141
7. ARABULUCULUK GÖRÜŞMELERİNDE DİNLEME BECERİSİ	142
7.1. Konuşmanın Hızı ve Konuşmacının Rolü	143
7.2. Tipik Dinleme Türleri	144
7.3. Arabuluculuk Görüşmelerinde Aktif Dinlemenin Rolü ve Önemi	144
8. SAVUNUCU VE AÇIK İLETİŞİM	145
8.1. Savunucu İletişim	146
8.2. Açık İletişim	147
SONSÖZ	149
YARARLANILAN KAYNAKLAR	150

Ek-1 ARABULUCULUK ASGARİ ÜCRET TARİFESİNİN TAHLİLİ	159
Ek-2 2014 YILI ARABULUCULUK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ	187
Ek-3 UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜNÜN EKONOMİK DEĞERLENDİRMESİ VE	199
KARAR AĞACI ANALİZİ	
Ek-4 TÜRKİYE ARABULUCULUK KURULU ARABULUCULUK SİSTEMİ VE	239
ARABULUCULAR İÇİN MODEL ETİK VE UYGULAMA KURALLARI	